МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні аспекти фітосоціології»

Освітня програма Біологія

Спеціальність 091 Біологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри біології та екології
Протокол № __ від "__" _____ 2020 р.

Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності).
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фітоценологія
Викладач(-і)	к.б.н., асистент Капець Н. В.
Контактний телефон викладача	+38(098)7966493
E-mail:	Kapets_n@ukr.net
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год., з них: 14 год. лекційних та 12 год. практичних занять, 64 год. самостійна робота, вид контролю – екзамен.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	1 година

2. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Сучасні аспекти фітосоціології» спрямована на створення у студентів цілісної картини знань про рослинний покрив загалом та особливості рослинності основних типів біотопів України. У рамках курсу передбачене ознайомлення студентів із сучасними підходами до класифікації рослинності та побудови на її основі типології оселищ. Вивчення дисципліни передбачає формування у студентів уявлень про сучасні шляхи охорони та збереження фітоценотичного різноманіття.

3. Мета та завдання курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні аспекти фітосоціології» є поглиблення знань студентів про рослинний покрив, особливості рослинності різних біотопів та ознайомлення із сучасними підходами до класифікації рослинних угруповань.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фітоценологія» є::

- вивчення основних ознак, властивостей та принципів будови фітоценозів, як структурних елементів рослинного покриву, та закономірностей їхнього формування і розвитку під впливом різного роду факторів;
- вивчення основних сучасних підходів до класифікації фітоценозів;
- вивчення особливостей рослинного покриву України та його зональної зміни;
- вивчення особливостей рослинності основних типів біотопів України;
- ознайомлення студентів із сучасними аспектами охорони та раціонального використання фітоценозів.

4. Результати навчання (компетентентності)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні властивості та ознаки фітоценозів;
- основні закономірності формування та розвитку фітоценозів і фактори, що їх визначають;
- основні підходи до класифікації рослинності;
- особливості рослинного покриву України та його зональну зміну;
- особливості рослинності різних типів біотопів України;
- сучасні підходи до охорони фітоценотичного різноманіття в Україні та світі.

вміти:

- охарактеризувати рослинність різних геоботанічних території України;
- охарактеризувати рослинність різних біотопів України;
- використовувати основні принципи сучасних підходів до класифікації фітоценозів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 3 кредити ECTS, 90 год.					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		14			
практичні		12			
самостійна робота		64			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий		
2	091 Біологія	1 курс, магістр	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літе-ратура	Завдання, год	Вага оцін-ки	Термін виконання
Вступ. Фітосоціологія як наука. Історичні аспекти та сучасні тенденції розвитку.	Лекція 1	1, 2, 3, 7, 8, 9, 11	Ознайомитись із основними поняттями дисципліни. Розглянути історичні епати становлення фітосоціології на основі теоретичних відомостей та мультимедійної презентації. 2 год.	0	1 тиждень навчання
Сучасні підходи до класифікації рослинності.	Лекція 2	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13	Ознайомитись із основними підходами до класифікації рослинних угруповань на основі теоретичних відомостей, мультимедійної презентації та додаткових матеріалів. 2 год.2 год.	0	1 тиждень навчання
Сучасні підходи до класифікації рослинності.	Практична робота 1	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13	Ознайомитись із принципами домінантної та еколого-флористичної класифікацій і розглянути особливості побудови ієрархічних синаксономічних схем рослинності на основі теортетичних відомостей, синтаксномічних схем та фітоценотичних описів. 2 год.	5 балів	2 тиждень навчання
Особливості рослинності України. Геоботанічне районування.	Лекція 3	3, 4, 5, 9, 14	Розглянути особливості рослинного покриву України та його зональну зміну на основі теоретичних відомостей, карти геоботанічного районування,	0	2 тиждень навчання

			фітоценотичних описів рослинних угруповань та додаткових матеріалів. 2 год.		
Сучасні підходи до класифікації біотопів. Класифікація біотопів України.	Лекція 4	3, 4, 5, 9, 14	Ознайомитись із особливостями класифікації біотопів на основі структури рослинного покриву на основі теоретичних відомостей, каталогу біотопів України, фітоценотичних описів рослинних угруповань та допоміжних матеріалів. 2 год.	0	3 тиждень навчання
Рослинність основних типів біотопів України (Частина 1)	Лекція 5	3, 4, 5, 9, 14	Ознайомитись з особливостями рослинності морських, приморських, водних та болотних біотопів біотопів України на основі теоретичних відомостей, каталогу біотопів України, фітоценотичних та мультимедійної презентації. 2 год.	0	3 тиждень навчання
Рослинність морських, приморських, водних та болотних біотопів.	Практична робота 2	3, 4, 5, 9, 14	Ознайомитись з особливостями рослинності морських, приморських, водних та болотних біотопів України на основі теоретичних відомостей, каталогу біотопів України, фітоценотичних описів рослинних угруповань та допоміжних матеріалів. 2 год.	7 балів	4 тиждень навчання
Рослинність основних типів біотопів України (Частина 2).	Лекція 6	3, 4, 5, 9, 14	Ознайомитись з особливостями рослинності трав'янистих, чагарникових та лісових біотопів України на основі теоретичних відомостей, каталогу біотопів України, фітоценотичних та мультимедійної презентації. 2 год.	0	5 тиждень навчання

Рослинність трав'янистих, біотопів.	Практична робота 3	3, 4, 5, 9, 14	Ознайомитись з особливостями рослинності трав'янистих біотопів України на основі теоретичних відомостей, каталогу біотопів України, фітоценотичних описів рослинних угруповань та допоміжних матеріалів. 2 год.	7 балів	5 тиждень навчання
Рослинність чагарникових, чагарничкових та синантропних біотопів.	Практична робота 4	3, 4, 5, 9, 14	Ознайомитись з особливостями рослинності чагарникових, чагарничкових та синантропних біотопів України на основі теоретичних відомостей, каталогу біотопів України, фітоценотичних описів рослинних угруповань та допоміжних матеріалів. 2 год.	7 балів	6 тиждень навчання
Рослинність лісових біотопів.	Практична робота 5	3, 4, 5, 9, 14	Ознайомитись з особливостями рослинності лісових біотопів України на основі теоретичних відомостей, каталогу біотопів України, фітоценотичних описів рослинних угруповань та допоміжних матеріалів. 2 год.	7 балів	6 тиждень навчання
Охорона та збереження рослинного покриву.	Лекція 7	2, 3, 4, 6, 9, 10, 14	Ознайомитись із основними принципами береження та охорони фітоценотичного різноманіття на основі теоретичних відомостей, мультимедійної презентації та додаткових матеріалів. 2 год.	0	7 тиждень навчання
Охорона та збереження рослинного покриву.	Практичне заняття 6	2, 3, 4, 6, 9, 10, 14	Ознайомитись з особливостями оорони та збереження фітоценотичного різноманіття межами на основі теоретичних відомостей,	7 балів	7 тиждень навчання

			фітоценотичних описів, орматив-но-правових актів та допоміжних матеріалів. 2 год.		

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни – є сумою балів отриманих за підготовку та виконання практичних робіт і самостійних завдань (загалом максимум 50 балів) та балів за екзамен (максимум 50 балів).
Вимоги до письмової роботи	Екзаменаційний білет містить 3 описові теоретичні запитання та завдання на знання термінологічного апарату. Відповіді на теоретичні запитання мають бути тезисними, чіткими та повною мірою розкривати його суть. Після написання роботи проходить усний захист (за потребою).
Практичні заняття	Кожне практичне заняття оцінюється в 5 або 7 балів, додаткові 10 балів до загального сумарного балу студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Допуск до складання екзамену можливий лише за умови захисту індивідуальної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	За час роботи на практичних заняттях студент має отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити індивідуальну роботу згідно відповідно до обраної тематики.

8. Політика курсу

Під час проведення лекційних та практичних занять не припускаються пропуски та запізнення на заняття. Реалізація мети та завдань курсу а також досягнення поставлених у його рамках результатів передбачає сумлінну підготовку студентів до занять та опанування ними викладеного в межах дисципліни навчального матеріалу.

9. Рекомендована література

1. Абдулоєва О. С., Соломаха В. А. Фітоценологія. Київ : Фітосоціоцентр, 2011. 450 с.
2. Василюк О., Борисенко К., Куземко А., Марущак О., Тєстов П., Гриник Є. Проектування і збереження територій мережі Емеральд (Смарагдової мережі). Методичні матеріали / Кол. авт., під ред. Куземко А. А., Борисенко К. А. – Київ: «LAT & K», 2019. – 78 с.
3. Григора І. М., Соломаха В.А. Основи фітоценології. Київ : Фітосоціоцентр, 2000. 240 с.
4. Дідух Я. П., Фіцайло Т. В., Коротченко І. А., Якушенко Д. М., Пашкевич Н. А., Альошкіна У. М. Біотопи лісової та лісостепової зон України /Ред. чл.-кор. НАН України Я.П. Дідух. Київ : Тов. «Макрос», 2011. 288 с.
5. Дідух Я. П., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Геоботанічне районування України та суміжних територій. Український ботанічний журнал. 2003. Вип. 60, № 1. С. 6–17.
6. Куземко А., Садогурська С., Василюк О. Тлумачний посібник оселищ Резолюції № 4 Бернської Конвенції, що знаходяться під загрозою і потребують спеціальних заходів охорони. Перша версія адаптованого неофіційного перекладу з англійської (третього проекту офіційної версії 2015 року). К.: Ukrainian Nature Conservation Group, 2017. – 124 с. – ISBN 978-617-7061-57-0.
7. Миркин Б. М., Наумова Л. Г., Соломещ А. И. Современная наука о растительности: Учебник. Москва : Логос, 2002. 264 с.

8. Миркин Б. М., Наумова Л. Г. Наука о растительности : (история и современное состояние основных концепций). Уфа : Гилем, 1998. 413 с.
9. Національний каталог біотопів України. За ред. А. А. Куземко, Я. П. Дідуха, В. А. Онищенка, Я. Шеффера. Київ : ФОП Клименко Ю.Я., 2018. 442 с.
10. Території, що пропонуються до включення у мережу Емеральд (Смарагдову мережу) України («тіньовий список», частина 2) / Кол. авт., під ред. Борисенко К. А., Куземко А. А. – Київ: «LAT & K», 2019. – 234 с.
11. Якубенко Б. Є., Попович С. Ю., Устименко П. М. Геоботаніка: Підручник. Київ : Фітосоціоцентр, 2016. 347 с.
12. Mucina L., Bültmann H., Dierssen K., Theurillat J.-P., Raus T., Čarni A., Šumberová K., Willner W., Dengler J., Gavilán García R., Chytrý M., Hájek M., Di Pietro R., Iakushenko D., Pallas J., Daniëls F. J. A., Bergmeier E., Santos Guerra A., Ermakov N., Valachovič M., Schaminée J. H. J., Lysenko T., Didukh Y. P., Pignatti S., Rodwell J. S., Capelo J., Weber H. E., Solomeshch A., Dimopoulos P., Aguiar C., Hennekens S. M. and Tichý L. Vegetation of Europe: hierarchical floristic classification system of vascular plant, bryophyte, lichen, and algal communities. *Appl. Veg. Sci.* 2016. Vol. 19, № 1. P. 3–264.
13. Weber H. E., Moravec J., Theurillat J.–P. International code of the phytosociological nomenclature. 3rd edition. *Journal of Vegetation Science*. 2000. Vol. 11. P. 739–768.
14. Зелена книга України – https://greenbook.land.kiev.ua/